

## عسر و حرج زن در ازدواج موقت

عکس: Megadeth's Girl

موسی برزین خلیفه لو - وکیل خانه امن

**پرسشگر:** با سلام. خانم 40 ساله ای هستم. 6 ماه پیش با مردی آشنا شدم و به صورت موقت با وی ازدواج کردم. یعنی با صیغه موقت برای 5 سال. قرار گذاشتیم که پس از 5 سال اگر از همدیگر راضی بودیم ازدواج دائم بکنیم. در یک مرکز صیغه خواندیم و ازدواجمان را ثبت کردیم. پس از اینکه به خانه آن مرد رفتم و چند هفته ای گذشت، متوجه شدم که ایشان بسیار عصبانی است. وی با من بد رفتاری میکرد و در ارتباط زناشویی چیزهایی از من می خواست که مایل به انجام آن نبودم. به هر حال به این نتیجه رسیدم که نمی توانم با وی ادامه دهم. به او گفتم که جدا شویم اما او مخالفت کرد. می گوید که راضی نیست جدا شود و باید 5 سال بگذرد. من خانه این مرد را ترک کردم. از جایی شنیدم که در ازدواج موقت نمی توان به دادگاه مراجعه کرد و طلاق خواست بلکه باید مرد از ادامه ازدواج صرف نظر کند. خواهش می کنم در این مورد من را راهنمایی کنید. چه کار باید بکنم؟

**وکیل خانه امن:** سلام بر شما. مقررات مربوط به ازدواج موقت با ازدواج دائم متفاوت است. در ازدواج موقت طلاق وجود ندارد اما انحلال نکاح ممکن است. در ازدواج موقت در مقابل مالی که مرد می دهد زن برای مدت معینی به عقد او در می آید. مرد هر وقت بخواهد می تواند با بذل مدت باقی مانده، ازدواج موقت را به پایان برساند. اما وضعیت شما این چنین نیست. یعنی مردی که با او ازدواج کرده اید حاضر به بذل مدت باقی مانده و انحلال نکاح نیست. آیا در عقد نکاح شرط شده است که شما از طرف شوهر می توانید بذل مدت کنید؟

**پرسشگر:** خیر. چنین شرطی نشده است.

**وکیل خانه امن:** با این وجود تنها راهی که پیش روی شماست این است که یا بدون زندگی در کنار مرد منتظر شوید 5 سال به پایان برسد که این امر ممکن است مشکلاتی را پیش آورد و یا به دادگاه مراجعه کنید.

**پرسشگر:** نمی توانم صبر کنم. می خواهم تکلیفم روشن شود. آیا می توانم به دادگاه بروم؟

**وکیل خانه امن:** در قانون مدنی ایران آمده است که هر موقع وضعیتی در زندگی پیش آید که برای زن ادامه زندگی غیر ممکن باشد زن می تواند برای جدایی به دادگاه مراجعه کند و تقاضای طلاق کند. این امر عسر و حرج زن گفته می شود. اما طلاق بر مبنای عسر و حرج در ازدواج دائم است. با این وجود عده ای هم معتقدند که وضعیت عسر و حرج در ازدواج موقت برای زن نیز می تواند سبب جدایی باشد و زن نیز حق مراجعه به دادگاه را دارد. بنابراین بهتر است شما به دادگاه خانواده رفته و دادخواست الزام به بذل مدت و یا انحلال عقد نکاح دهید. یعنی چون ازدواج شما موقت است، اگر شما اثبات کنید که شوهرتان با شما رفتار بدی داشته است به طوری که امکان ادامه زندگی مشترک را نداشته اید، دادگاه شوهرتان را ملزم خواهد کرد که مدت باقی مانده را بذل کند و اگر این امر ممکن نشد خود دادگاه حکم به انحلال عقد خواهد داد. البته توجه کنید که رویه واحدی در این زمینه وجود ندارد. یعنی چون در این مورد قانون صراحتاً تعیین تکلیف نکرده است، قضات ممکن است تصمیمات مختلفی بگیرند. در این مورد یک نظر مشورتی از اداره حقوقی قوه قضاییه وجود دارد که برای شما مفید است. بر اساس این نظریه مشورتی شما می توانید از طریق دادگاه برای جدایی اقدام کنید. اما پیشنهاد می کنم با شوهرتان در این مورد صحبت کنید و وی را قانع به بذل مدت کنید زیرا اقدام قضایی وقت بسیاری از شما خواهد گرفت. ضمن اینکه باید شما اثبات کنید که شوهرتان رفتار بدی با شما داشته است و این کار چندان آسانی نخواهد بود.

**متن این نظریه این چنین است:**

نظریه مشورتی عسر و حرج در ازدواج موقت

**سؤال:** طبق ماده 1130 قانون مدنی، در ازدواج دائم چنانچه با عسر و حرج روبه رو شود دادگاه می تواند پس از اثبات آن حکم به طلاق زوجه صادر نماید آیا در عقد موقت نیز برای زوجه این امکان وجود دارد؟

نظریه شماره 7/4140 مورخ 1364/2/27

«در ازدواج موقت نیز در صورت احراز عسر و حرج می توان از ملاک ماده 1130 قانون مدنی استفاده کرد.»

سؤال: طبق ماده 1130 قانون مدنی، در ازدواج دائم چنانچه با عسر و حرج روبه‌رو شود دادگاه می‌تواند پس از اثبات آن حکم به طلاق زوجه صادر نماید آیا در عقد موقت نیز برای زوجه این امکان وجود دارد؟

نظریه اداره کل حقوقی قوه قضائیه

هرچند تحقق عسر و حرج در مورد ازدواج‌های موقت مشکل و غالباً غیرمتصور است زیرا که در غالب موارد در ازدواج‌های موقت، زوجه تا حدودی از آزادی بیشتری برخوردار بوده و حقوق و تکالیفی که در ازدواج دائم برعهده زن هست در ازدواج موقت نیست و یا خیلی کمتر است ولی در عین حال چنانچه در مواردی زوجه با عسر و حرج (حرجی بودن ادامه زوجیت) روبه‌رو شود و این موضوع بر دادگاه ثابت شود در این صورت دادگاه می‌تواند از ملاک ماده 1130 قانون مدنی تنفیج مناط کرده و حکم به اجبار زوج به بذل بقیه مدت متعه و در صورت میسر نشدن این امر حکم به انحلال زوجیت و قطع بقیه مدت نکاح موقت صادر کند.